

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s pri-logama „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali in Gorici na dom pošiljana:

vse leto	gld. 4:40,
pri leta	2:20,
četr leta	1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnem novim naročnikom naročino znižamo, ako se oglaša pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dnevno, enem z neravnimi (nepar) „Sočulimi“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaže vsak mesec v obsegu 16 stranih. Kadar je v petek praznik, izdejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Interpelacija.

Postava od 23. maja 1873. št. 121. drž. zak. odločuje, kako se ima napraviti imenik porotnikov.

§. 5. zapoveduje, da ima občinski načelnik z dvema od njega iz občinskega zastopstva zbranima udoma vsako leto meseca septembra predložiti imenik vseh oseb, ki morejo vsled navedene postave biti poklicani za porotnike, med drugim, ima on tudi navesti, kateri deželni jezik rečene osebe umije in katerga se navadno poslužujejo. §. 8. odločuje, da se ima tako sestavljeni izvirni imenik porotnikov predložiti koncem septembra vsakega leta okrajnemu glavarju, kateri ima ta imenik pregledati in morebitne nepostavnosti v njem odstraniti.

§. 9. nalaga dolžnost okrajnemu glavarju izvirni imenik porotnikov predložiti predsedniku sodniškega dvora prve stopinje, potem ko je v njem posebno zaznamoval tiste može, ki se mu zdijo največ sposobni za porotniški posel radi razumnosti, poštenja, pravostenosti, trdnega značaja in v deželah, kjer biva ljudstvo več narodnosti, ki znajo več deželnih jezikov.

§. 11. nalaga predsedniku sodniškega dvora prve stopinje poklicati komisijo, katera ima sestaviti letni zapisnik porotnikov najkasneje meseca novembra.

Ta komisija je sestavljana iz predsednika sodniškega dvora ali njegovega namenstnika kot predsednika, iz treh sodnikov in iz treh zaupnikov, ki jih izvoli predsednik sodniškega dvora.

§. 14. odločuje, da se ima letni imenik porotnikov tako sestaviti, da zapiše komisija tiste osebe, katera ona smatra po odločbi zgoraj navedenega §. 9., za najspodbnejše in najvrednejše za porotniški stan, v imenik [glavni imenik], iz katerega se imajo jemati porotniki za prihodnje leto. Po enakem načinu se ima sestaviti od iste komisije iz oseb, ki stanujejo v mestu zasedanja porotne sodnije ali v njeni okolici, drgi imenik, dopolnilni imenik, da se bodo jemali iz njega porotniki namestniki. Postava torej je tako previdno sestavljana, da bi morale biti za porotnike poklicane vse sposobne osebe, spadajoče k okrožju sodniškega dvora prve stopinje ne glede na to, kake narodnosti so in kateri deželni jezik govorijo, ker v tem oziru imajo prednost pred drugimi le tiste osebe, ki govorijo več deželnih jezikov, kar je iz §. 9. posneti.

V okrožju goriške okrožne sodnije pa bivajo Slovenci in Lahi, in sicer prvi v večjem številu kot drugi, dosledno bi se moralo sklepati, da se nahajajo v izvirnem imeniku vsaj slovenski in laški porotniki v enakem številu, in da pridejo iz izvirnega imenika v enakem številu laški in slovenski porotniki v letni imenik. Toda to ni tako, ampak leto za leto nahajajo se v letnih imenikih za porotnike laški porotniki v ogromnem številu, slovenski porotniki pa v tako malem številu, da ni mogoče nikdar, tudi če bi se pri žrebanju noben slovenski porotnik ne odklonil, sestaviti porotne klopi.

Pošledica temu je, da so vse porotne klopi sestavljene leto za leto le iz laških porotnikov, kateri umijo le laški jezik, in radi tega so sojeni Slovenci le od laških porotnikov, ker če bi tudi bil kedaj kak slovenski porotnik izzreban odkloni ga ali državni pravnik ali pa laški zagovornik.

S tem se pa slovenskemu narodu na goriškem godi velika krivica na časti, ker slovenski porotniki se ne smatrajo od komisije za vredne priti na porotno klop, čeravno spadajo vsled §. 9. k popolnoma sposobnim in povsem vrednim porotnikom; in odtegnejo se Slovenci posredno svojemu postavnemu

sodniku, ker njih postavnji porotniki imeli biti Slovenci, ne pa Lahi; in to ravnanje je prestopek §. 1. postave od 27. oktobra 1862. št. 87. drž. zak. kateri veleva: „Nihče ne sme biti odtegnjen svojemu postavnemu sodniku“.

Ta postavni prestopek pa ni nikdo drugi učinil, kot komisija sama, ki sestavlja iz izvirnih imenikov letne imenike porotnikov, katera je v svojem zasedanju za sestavke letnih imenikov porotnikov za leto 1894, sklenila, da se imajo izključiti iz letnih imenikov porotnikov vsi tisti Slovenci, kateri ne umijo laškega jezika, kar je tudi džansko storila.

Gledé na to, da to ravnanje komisije je proti odločbi postave od 23. maja 1873. št. 121. drž. zak. §. 1., 5., 9., 14., in §. 1. postave od 27. oktobra 1862. št. 87. drž. zak., da žali Slovence na Goriškem na časti in jim krati njih ustavno zagotovljeno pravico, biti porotniki pri porotnih sodnjah;

glede, da tako ravnanje odtegne Slovence postavnim slovenskim porotnim sodnjam in jih izročuje laškim porotnikom;

glede, da s tem, da laški porotniki ne umijo slovenskega jezika, lahko obsojajo Slovence nehotje po krivici;

glede na to, da se to lahko pripeti kadar so Lahi tožitelji in Slovenci obtoženi, ker poleg neznanja jezika vpliva tehko tudi narodna mržnja, narodna nasprotnje, narodna razdražljost;

glede na to, da tako ravnanje ni sposobno gojiti in utrditi zaupanja v nepristranost in objektivnost sodniških razsodib;

Stavijo podpisani dr. Josip vitez Tonkli in tovarši do visoke c. kr. vlade sledenja uprašanja:

1. ali je visoki vladi znano to protipostavno ravnanje komisije c. kr. okrožne sodnije v Gorici pri sestavljanju letnih imenikov porotnikov, ki čast slovenskega naroda na Goriškem žali in njegove pravice kraji in zaupanje slovenskega naroda v nepristrano in objektivno sojenje porotnih sodnih jemlje?

2. Ali je voljna visoka vlada nemudoma te nepostavnosti odstraniti in potrebno učiniti, da se bodo tudi Slovenci sprejemali v enakem številu kot Lahi v izvirne imenike porotnikov sploh, in v letne imenike porotnikov se posebno?

V Gorici, dne 16. januarja 1894.

Dr. Jos. vitez Tonkli — Dr. And. Lisjak — Dr. Al. Roje — Rajmund Mahorčič — Kocjančič — Čerin Alfred grof Coronini — Dr. Nikolaj Tonkli — Dr. A. Gregorčič.

Primorske razmere.

Govor poslanca V. Spinčiča v 225. seji drž. zborna dne 15. decembra 1. l.

(Dalje)

Paolo Fambri v knjigi „Antologia Ilaliana“, ki se tudi pri nas precej čita, se trudi dokazati, da spada Istra in sploh vse Primorsko z Reko vred in jeden del Kranjske historično, etnografsko in geografsko k Italiji, da mora to Avstrija priznati in do odstopa lepo ravnati z italijanskim prebivalstvom. Primorska se v solah, v uradilih in v cerkvi prepira za Italijo.

List „L'Indipendente“ berele laško vsak dan v bralni sobi dra. Laginje in osvedočiti se morete, da piše ta list o Avstriji tako, kakor da je inozemstvo. (Čujte! Čujte!)

„Il Matino“ — to je se važneje — izhaja z vladno podporo v Trstu (Čujte!) in piše v številki z dne 3. novembra 1891. „E così Trieste, l'italiana Trieste“, „Italiansko mesto“ se pravi kar naravnost in ta list piše najsrslitej zoper ustanovitev slovenske šole v Trstu ter ima skoro v vsaki številki stalno

tribrko: „Fatevi soci della Lega nazionale“ — katero „Lego“ misli, sem že omenil.

Prej omenjeni list „Il Giovine pensiero“ pisal je v številki z dne 3. novembra 1891. govoreč o „Legi“: „Le provincie italiane soggette all'Impero“ in navaja kot te podvržene provincije Gorico, Trst in Istro.

Tudi v dež. zboru se pri raznih prilikah govorí o Italijanskih provincijah monarhije, dasi izvzemši Trentino sploh ni Italijanskih provincij. Tako je pri nas že navada, Kakor znano, so na nekih zemljevidih Trentin in vse Primorsko do Reke zaznamenovani kot del Italije, (Klic: Etnografsen!) Etnografsen, 400.000 do 500.000 Hrvatov in Slovencev ni niti proti 300.000 Italijanom. Imenoval sem Trentin le ker je na zemljevidih zarisan. Taki zemljevidi se nahajajo tudi po primorskih uradih in v nekem isterskem okraju so se tudi v soli več let rabili. Ali se še kje rabijo, mi ni znano. Te zemljevide so iz ljudskih sol odstranili tisti slovenski okrajni šolski nadzorniki, kateri se v Italijanskih listih in v dež. zboru isterskem najbolj napadajo. Tak okrajni šolski nadzorniki, ki je bil tudi že večkrat napaden, ker je svoje dolžnosti nepristranski izvrseval, odložil je te dni nadzorništvo, ker ni morel več prenašati šikan znamenega Schwarena, naperjenih proti njemu in proti hrvatskemu prebivalstvu v tem okraju. Pri raznih prilikah se tiskajo posebni listi, ki se razposiljajo s pošto ali pa na ulici razdajajo. Tako je dne 3. januarja 1879. bil tiskan v Rimu oklic na „Fratelli Istriani, Triestini in Trentini“ ter podpisau z „Alcuni Deputati“. Ta oklic se ni samo po Trstu, ampak tudi po drugih primorskih mestih razposlal. V njem se govorí o dveh udih, due lembi, katere imo „lo strascic“, tujec, se v rokah. O kromi se govorí z besedami, katerih ni mogoč ponavljati, bratje pa se pozivljajo, naj vztrajajo v boju, dokler ne pride dan rešitve iz okov. Druga taka tiskovina je naslovljena „14 Marzo“ in podpisana „Il comitato del Circolo Venti Dicembre“, datovana „Trieste Marzo 1891“, „Tip. regata del Circolo Garibaldi“. V tej tiskovini se popisujejo čutila, s katerimi misijo Tržačani na kralja Umberta na le-tega rojstni dan in izraža protest zoper sedanji položaj, v katerem se nahajajo. Prav karakteristične so besede: Borimo se zdaj za naš jezik in našo narodnost s svetimi orodji, z vzgojo, z delom, z razširjanjem naših idej in pripravljamo se za sveti dan, ko se bodo boriли za svobodo in merili svoje sile z našimi zatiralci. Besed o našem cesarju in kralju ne morem ponavljati. H koncu se proslavlja se „Oberdank“ in zaključi spis s klicem: „Viva l'Italia, viva il Rè“.

Tiskovina, natisnena „per cura e coi tipi segreti del Circolo Garibaldi — Trieste 1892. N. 3. „Alere Flamman“, — „Canti della Patria“. Ta publikacija ima namen, razširiti mej narodom tiste rodoljubne pesmi, katere je Avstrija k ostracizmu obsodila. Tem pesnim, ki so prebudile ves narod, sledile bodo druge pesmi, namenjene našim provincijam.

To je perijodična publikacija, kar kaže tudi st. 3. Razlaja se po vsem Primorskem. To številko imam iz Gorice. Mej drugim je tu čitati: „Rumenočno — proklet barve, kdor jih nosi, budi proklet; smrt Judežu, ki na svojih prsih nosi svetinja, katero mu je dala Avstrija“ (Čujte! Čujte!)

Znani so mi slučaji, da se nekateri ljudje sramujejo nositi javno svoja odlikovanja, nekdo je tako odlikovanje celo z nogami tepljal. (Čujte! Čujte!)

Pred kratkim razposiljali so se v Gorici pod kuvertom tiskovine, katerih jedna je došla tudi dru. Rojcu z napisom: „Gospod dr. Alexia Roje, Gorizia“. Tiskovina je adresovana na pisatelja brošure „Studio sopra Gorizia“.

Oznanila

in „postolnice“ plačujejo se za štiristopno peti-vrstov:

8 kr. če se tiskajo 1 krat,

7

6

5

4

3

2

1

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Posamezne številke dobivajo se v takbaharni v Nunski ulici in v Šolski ulici, v Trstu pri Lavrenčetu nasproti vel. vojašnice in pri Pipanu v ulici Ponte della Fabra po 8 kr.

Dopisi posiljajo naj se uredništvo, načrnična in reklamacije pa upravnemu „Soču“. — Neplačani pisem uredništvo ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnemu je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Kot moto so zapisane besede izrečene na Mentanski slavnosti v Milanu 8. novembra 1885. To zopet kaže, kako se na Primoskem vedno žita, kar se v Italiji zgodi, kjer se govorí, da prelata kri že vedno rdeči polja, ker v džudem Italije že vedno manjkata dva biserja, Trident in Primorska. Izrekajo želite Gorčanov (I Goriziani): „Pravi Gorčani“ notojo s tuje necesar opraviti imeti, se nečejo z njimi spusete v transakcije, ker bi bilo to proti njihovim svetim aspiracijam: nečejo z njimi priti v doliko; veliko krdele irendentovcev naj usurpatorje tega zadnjega dela (ultimo lemb) Italijanske zemlje odpri; Dunač naj se ne briga za našo provincijo, potem bude lagje zdržati se z legitimno materjo.

Dne 20. decembra 1890. praznoval se je spominski dan Oberdankova smrti. Nekateri Italijanski ustl so o tem članke pisali in Oberdanka slavili kot „martire della patria“.

Stirinajst teh, v Italiji izdanih listov je bilo konfiskovanih v Avstriji, a so le potem, ko so se na Primoskem že izdali. Dovolite mi, da navedem nekatere naslove, „XX. Dicembre.“ Na sredji je natisnjena podoba Oberdankova, potem kratek životopis in „Ribelli“ z vprašanjem, čes, kaj to so „Ribelli“, ki so na Mentanskih gorah preminili. Nadalje „La Tomba di G. Oberdank“, potem „Fedo“, v kateri se izreka upanje, da pride trieta Trst in Istra k Italiji, potem „La prepondenze degli Slavi“, v kateri tiskovini se govorí tako o Slovanih, kol da so največji sovražniki listih, ki izdajajo te liste. „Dall'Italia“ je korespondenza in sicer prav zanimljiva, v tej korespondenci se govorí o malenkostih iz neke isterske vasi, iz česar je vidno, da se dopisnik v tisti vasi nahaja. To je dokaz, da niso vsi irendentove v Italiji, da so tudi pri nas. To kaže že drug slučaj. Dopisnik govorí o malenkostni dogodbi v mestu Buje, potem pride dopis iz Gorice, v katerem se govorí o Gorških zadevah. Potem pride članek „Da Gorizia“, potem „Cronaca Cittadina“ to je Tržaška, potem dopis „Da Roma“ „bratom“.

Konfiskacije v Italiji izhajajočih listov se vrše pogostoma. Ne bom Vas z navajanjem dolgo zadrževal. Povem naj le, da se navajajo v „L'Osservatore Triestino“ v januarju 1893. v številkah 1, 2, 3, 7, 8, 15, 16, 17, 20 in 22 konfiskovani italijanski listi, seveda še le potem, ko so se splošno razširili po Primorskem, v aprili se navajajo v številkah 93, 94, 96, 97, 98; od 19. do 30. maja 1893. v številkah 114, 116, 118, 119, 121, 122.

Zlasti se to zgodilo po 20. decembru in po srebeni poroki italijanske kraljevske dvojice, kakor tudi po volitvah v Trstu, kakor je razvidno iz številke 127, in 128, imenovanega lista iz meseca junija. Razvidno je pa to tudi iz drugih listov; dobite jih tu v zbornici, ker so last parlamenta.

Oberdank je bil član društva „Circolo Garibaldi“ čigar sedež je baje v Rimu. V tem društvu se je leta 1882. sklenil znani atentat. Tam so srečkali in sicer je bil za ta čin določen najprej sin jako odlične Tržaške rogovine, katere nečem imenovati. (Čujte! Čujte!) Ta pa se ni mogel odločiti za iz

Cairol i. 1860. postavil na čelo „De Milie“ in kako hrabro se je na strani Garibaldija boril i. 1866.

V nadaljnih številkah piše list o pogrebu Cairoljevem, natisne vse govor in telegramme. „Corriere“ ni bil konfiskovan. Dne 22. oktobra 1889. prinesel je črno obrobljen članek o Cesaru Michieliju iz Červinjana, v št. 9. z dnem 21. januvara 1891. tri kolone dolg, črnoobrobljen članek o Amadeu Savojskem, v katerem ga nad vse proslavlja. V številki z dne 20. aprila 1890. prinesel je črnoobrobljen članek o Aureliju Saffiju, ireditovcu in republičanu, ter rekel, „La morte del patriota insigne è con dolore sentita da quanti amano l'Italia senza distinzione di parte.“

„Corriere“ prinesel je 7. oktobra 1890. o smrti ireditovca Alfreda Bocearinija dolg članek. Ministerstvo dobiva take liste in jih torej lahko pregleda.

V Trstu nastopili so pred kratkim v nekem gledališči kloni, oblečeni z italijansko trobojico in okičeni z italijanskim zvezdom. Občinstvo jih je frenetično pozdravilo. Jeden klonov je vrgel tri kroglice v zrak, rdečo, belo, zeleno. Nov aplavz! Na mizah so bili razni predmeti, vsi rdeči-belo-zeleno pobravani. Hrvatske barve pa v Istri niso dovoljene. Na dan Garibaldijeve smrti se služijo zadušnice, pri katerih so navzočni tudi dijaki.

L. 1881. v predvečer spominskega dneva italijanskega kralja Viktorja Emanuela so bili v nekem primorskem mestu, katerega nečem imenovati, na oknih in stenah prilepljeni listi z napisom „L'Italia fata ma non compiuta.“ Neki dijak je imel celo na suknjo prilepljen tak listek in je z njim prišel v solo. Tudi drugod razdajali so se listki z napisom „fuori lo straniero.“ Kdo je ta tujec, je bilo spoznati iz prej navedenih tiskovin.

Začetkom meseca februarja 1893. je društvo „Dante Allighieri“ priredilo v nekem Rimskem gledališču maskerado. Prvo nagrado je ob frenetičnem odobravanju najboljšej, tu zbrane Rimsko družbe dobila maska, predstavljajoča Trident in druge se ne rešene, in pod avstrijsko vlado vzduhujoče provincije.

„Dante Allighieri“ je „Legi“ podobno društvo.

Dne 13. junija 1893. bil je v Rimu banket v proslavo Tržaških volitv, kakor je naznana „Neue Freie Presse“ z dne 15. junija 1893: dne 19. novembra l. l. zopet banket, kateri je „fratellanza militare italiana“ v Rimu priredila; navzočni so bili neki minister, več generalov itd. in tudi Rimski župan, ki je v svoji napitnici pointiral tudi Trst.

Dne 10. marca 1893. so v Gorici pred očmi redarjev, pred poslopjem c. kr. policijskega komisarja, nekateri novaki, došli na vojaški nabor, prepevali garibaldinsko pesem „Addio mia bella addio, l'armata se ne va,“ ne da bi jim to kdo branil; potem hujskajočo pesem zoper Slovence „Lascè pur che i canti e che i subi,“ potem garibaldinsko, Svetega Očeta zasramujčo pesem „Se il Papa piange, soldati non ha più“ in ultra-irentevska pesem „Ai confini dell'alta Italia.“

Gospod grof Alfred Coronini je o tej dogodbi 15. marca 1893. interpeliral, pa ni dobil odgovora.

V družbah se prepevajo ireditovske pesmi, v katerih se naše dežele imenujejo del Italije, in iz katerih je pregnati tujce, našega vladarja in zveste njegove podanike. Da je tudi neki politični precej visoko stoječ uradnik to pesem v neki družbi pel, to lahko potrdita dva uradnika. To se je že povedalo v deželnem zboru seji dne 12. marca 1892. ali dotedni uradnik sedi še sedaj v svojem uradu. Uradnika nista bila vprašana, ali se je to res zgodilo (Posl. dr. L. A. G. i. n. j. a.: On tudi ni ugovarjal) in trditev ni bila ovržena.

Podoobe Umberta, Margherite in raznih italijanskih oklopnic itd. v gostilnah so žalostna resnica. Značilna je tudi dogodbica, katero je doživel neki postiljon. Ker ni hotel v neki družbi italijanskih pesmij prepevati, ga je družba pretepla. Po pretekli petih mesecih je umrl. V oporoki je določil, da je njegovo truplo preiskati.

O petardah vedo, kakor se mi zdi, tudi tisti gospodje, ki so bili o neki priliki v Trstu. Tako ste se našli dne 25. avgusta 1892. pri posloju namestništva dve petardi, koncem septembra 1892. jedna pod trdnjavjo. Pri starih mladih možih našla je policija tvarine, potrebne za izdelovanje petard, pisma in tiskovine. Tudi imena teh mladih mož so prisla v javnost; bili so to: Amadeo Herlitzka da Trieste

studente di medicina all'università di Pisa, Romano Mauro da Trieste, studente di matematica all'università di Torino, Giuseppe Menesini da Trieste, studente di matematica all'università di Padova e Quido Wallop da Trieste.

Gospoda moja! Dasi je prav neprijetno, navajati take stvari, se to mora zgoditi. Nam se delajo glede obiskovanja Zagrebskega vseučilišča težkote, (Čujte! Čujte!) docim smejo Italijani obiskovati imenovana italijanska vse in se polem pri nas nastavljajo.

Pred nekaj leti bilo je več drugih mladih mož iz odličnih Tržaških familij obojenih, ker so v noči od 1. 1891. do 1892. na Piazza grande, mej Lloydovo in namestniško palaco vrgli nekaj petard, najbrž kot novoletno voštilo vladi.

O teh in tudi o drugih ireditističnih izgredih govoril je že naš kolega gosp. dr. Ferjančič v seji dne 22. aprila 1890.

[Dalje prib.]

Koalicija na Kranjskem.

V Ljubljani, dne 11. jan. 1894.

V naši kronovini so take razmere, karoršni bi pred kakimi dvajsetimi leti nikdo ne bil pričakoval. Ko smo leta 1883. dobili večino v deželnem zboru, mislili smo, da so za zmiraj odklenkali časi nemškemu gospodstvu v naši deželi, ko bi morali biti za nekak vzhled drugim slovenskim pokrajinam in jih gmočno in dusevno podpirati v boju za narodni obstanek. Danes pa moramo priznati, da so te nade ostale le lepe sanje. Nemci po številu zares imajo večino v deželnem zastopu drugi zastopi so pa v narodnih rokah, ali vzlje temu gospodujejo v deželi.

Naš domači in popolnoma iz trte izvit razkol omogočuje Nemcem, da gospodujejo v deželnem zboru. Obe stranki se poganjate za prijaznost zastopnikov našega veleposestva, Od njih je odvisna večina. Političke ne odločujejo v našem deželnem zboru Slovenci, temveč le baron Schwiegel „deli nam dež in jašno, vsakdo do njega posilja prošnje vroče“. Javna tajnost je, da je baš naša nemška manjšina močno pripomogla, da je za kranjskega deželnega glavarja imenovan mož, kateri pri volitvah sicer kaže veljati za Slovence, drugod pa vedno kaže svoje nemilo srce. Pri volitvi deželnega odbornika iz celega zborna so odločali zopet Nemci, da sedaj takó rekoče gospodarijo v deželnem odboru, ne le v deželnem zboru. Odbornik voljen z nemškimi glasovi in pa gospod deželnih glavar kaj rada kažeta svojo veliko hvaležnost Nemcem, in druga dva odbornika pa tudi vselej ne kažeta zadosti odločnosti. V deželnem zboru so Nemci dosegli, da naše deželno gledišče nima slovenskega napisa, da se je sklenilo, da bode v deželnem gledišču tudi kip Aleksandra Gruna sponinjal Slovence, da so Nemcem podrejeno plene. Pa preobširno bi bilo, ko bi hoteli razpravljati, kako daleč že sega nemški upliv.

Kdor je opazoval vse politično gibanje na Kranjskem pod Taaffejevo vlado, se ni mogel odkričati neki bojazni, da se na Kranjskem pojavi nekak, v narodnem oziru neutralen rod, ki bode pod kinko zmernosti varoval in pestoval naše nemštv. Začeli so se nekako pojmi mešati, postala je nejasna meja, kje Slovenec preneha pa nemškutar začenja. Skriven boj proti slovenstvu pod Taaffejevo vlado je spridil mnoge značaje. Ta ali oni bi se ne bil udal marširati pod nemškutarsko zastavo, ali pod zastavo zmernega slovenstva se pa prav dobro pocuti in prav pogumno deluje za nemške koristi v naši deželi. S tem, da sedaj, ko nismo imeli odločenega narodnega boja, smo se nekako pomehkužili. Za naše nemške nasprotnike je položaj v naši deželi skrajno ugoden, boljši nego je bil poprej. Bati se jim ni, da bi se jim skrivil las, poleg tega pa nimejo se nobene odgovornosti. Za vse je končno vendar odgovorna le narodna večina.

Take razmere so pa skrajno ugodne za koalicijo idejo, v kateri vidijo nekateri rešitev Avstrije. Ta ideja je našla pri nas na Kranjskem najboljših prijateljev. Znano je, da se koalicija hoče prenesti v deželne zbrane. To misel je najprej sprožilo glasilo gorenjeavstrijskih konservativcev, ko je jelo z vso odločnostjo zagovarjati, da naj se politična upraščanja tudi v deželnih zborih za nekaj časa odlože. Liberalcem na ljubo odložijo

gorenjeavstrijski konservativci versko šolo, katera je toliko let zanje bila alfa in omega vse politike. Kdor pozna razmere na Gorenjem Avstrijskem, se temu ne bode dosti čudil. Konservativci v tej deželi ne stoje tako trdno, kakor bi mi bil kdo trdil, v širokih slojih nimajo podlage. Naj bi se razširila volilna pravica, pa zgube nad polovico mandatov. Zaradi tega pa morajo hoditi z roko ob roko z liberalci, da se obvarujejo te nevarnosti. Pa tudi v deželnem zboru je njih večina odvisna od vlade. Da Bacquehemu in Plenerju ugaja, se letos lahko pomede konservativna večina iz gorenjeavstrijskega deželnega zboru. Ta večina se opira le na tomačenje deželnozborškega reda. Taaffejeva vlada je namreč mej volilce v veleposestva uvrstila duhovska posestva in jih obdržala, če tudi je državno sodišče razsodilo v nasprotнем zmislu. Naj le gorenjeavstrijski deželni zbor malo struge napne proti vladi, pa ga poslije domu in pri novih volitvah duhovska posestva v skupini veleposestva ne bodo volila, pa dobre večino zopet liberalci, ker je odvisna od izključne volitve v veleposestvu. Vsakemu je iz tega jasno, od kod prihaja, da so gorenjeavstrijski konservativci takó navdušeni za koalicijo kajti — grejim za kožo.

Pri nas na Kranjskem so razmere drugačne. Slovencem se ni batil za večino, ako so le jedini mej seboj. Zato pa ni pravega povoda za koalicijo in tisti, ki se navdušujejo zanje, le s tem prikrivajo svoje nemškutarsko mišljenje. Naravnost za nemštv si t.e. upajo delati, zato pa hočejo to storiti pod plasčem koalicije.

Kdor je poslednja leta bodisi tudi z galerije ogledaval delovanje v našem deželnem zboru, je opazil marsikaj čudnega, še čudnejše stvari vrse se pa za kulismi, kar so pripovedovali oni, ki so v tajnosti posvečeni. Posebno si večkrat opazil barona Schwiegla, ki je duševni vodja kranjskih Nemcev, ker drugih sposobnih mož nimajo, kakšo je ne-navadno prijazno občeval z našimi slovenskimi poslanci, naj si bodo ti tudi le navadnega kmetskega stanu. Samo smo ga opazovali, kakšo je pri nekej važni razpravi lepo stal prislonjen k mizam naših „konserativnih“ slovenskih zastopnikov na levi strani zbornice, da je takó lože z njimi občeval. Pri zadnji seji pa ni pozabil tudi mnogim našim narodnim zastopnikom prijazno stisniti roke. Vse to pa upliva, marsikakemu ugaja, če z njim občuje takó prijazno mož, ki je bil v takó visokih službah, ki je odlikovan z takimi redovi in je tajni svetnik cesarja. Gospod baron pa tudi razume postopati, ni bil zastonj v diplomatični službi. [Dá, dá, njegova „diplomacija“ iz Aleksandrije je dobro znana! Ured.]

Znano je bilo, da vse to laskanje ni bilo brez namena. Sedaj se vse to že kaže. Gospod baron Schwiegel sedaj nagovarja poslance, da naj v deželnem zboru napravijo nekako takó koalicijo, kakoršna je sedaj na Dunaju v državnem zboru. Politična upraščanja naj se odlože in deželni zbor naj se odločeneje loti narodno-gospodarskih upraščanj. Gospod deželnih glavar in pa kanonik Klun, ki se je na Dunaju pri nekem banketu popolnoma pobratil z liberalci in jih sedaj kar prehvaliti ne more, mu pa pomagata. Govori se, da se morajo vsi z merni živiji združiti, ker le tako je mogoče vspešno delovanje, prav kakor bi v deželnem zboru bilo kaj pravih prekučuhov, revolucionarjev, proti katerim morajo naši zmerni avstrijski patriotje braniti obstanek države.

Sama na sebi stvar ni nič takega, če bi se v deželnem zboru kranjskem ne vlekla velika politična upraščanja na dnevni red, ker položaj je v Avstriji zares tak, da političnih upraščanj nam Slovencem ne kaže vlačiti v deželne zbrane, kjer ni to baš neizogibno potrebno. Lahko si namreč mislimo, kaka bi bila osoda Slovencev, ako bi o njej odločevali deželni zbori. Toda tukaj ne gre za to, in se to tudi z nobeno koalicijo zmernih življev doseči ne da, ker tega si vendar ne moremo mislit, da deželni glavar vsakemu besedo odtegne, ki pri proračunski razpravi zine kaj političnega. Sploh je pa politika takó prepletena z gospodarskimi upraščanjami, da smo prepričani, da se je baron Schwiegel nam ne bode mogel izogniti. Tukaj se gre le za to, da se napravi neka zmerna stranka, ali bolje rečeno prikrita nemškutarska stranka, ki naj bi v bodoče gospodovala v deželnem zboru kranjskem. Ta stranka bi pozneje sama ne uzdrževala se politike, ko bi

se toliko utrdila, da bi smela pokazati svojo barvo.

Vse meri na to, da se v Avstriji razbijejo narodne stranke, ker na ta način misijo nekateriki najlože potlačiti vsako slovensko gibanje. Tudi slovenskega gibanja Nemci ne morejo sami zadušiti, zato pa hočejo, da jim pride Slovenci na pomoč, sami sebe ugonobiti.

Tudi sedaj ni pravi čas, da bi smeli Slovenci molčati. Naše molčanje bi se tako tolmačilo, da se popolnoma ujemamo s koalicijo in z našim narodnim položajem. V kratkem pride volilna reforma na vrsto v državnem zboru in neobhodno je potrebno, da naš najodločnejši narodni zastopnik odkrito takoj pove svoje mnenje, da nikakor ne odrava, da bi se volilni red prikrajševal po naših tistih koalicijev v državnem zboru v pridi levicarjev, ker od te volilne reforme je odvisna daljša osoda avstrijskih Slovanov. Umljivo je nam pač, da tistim gospodom, ki so na Dunaju pomagali nasprotuje Taaffejevi volilni reformi Plenerju na krmilo, ni povseč, da bi morda kranjski deželni zbor se izrekel, da niso delali niti v interesu kranjskih Slovencev, ko so se zavezali z Nemci. V interesu našega naroda je, da svet izvle, da se večina našega naroda ne strinja s politiko grofa Hohenwarta in njegovih trabantov, da Slovenci nimamo nikakega povoda, da bi branili predpravice kakega stanu. Sedaj smo v Avstriji na takem razpotju, da bi bil greb, ko bi naši slovenski zastopniki molčali, njih dolžnost je, da povzdignejo glas, ter glasno povedo, kaj zahteva naš narodni interes. Molčak v takih važnih trenotkih je naravnost — narodno izdajstvo.

Deželni zbor goriški.

IV. seja dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne.

Ko se potrdi zapisnik poprejnjše seje, naznani predsednik, da je poslanec Dr. Pajer danes zadržan, in oglesi potem nekatere novo došle peticije, katere se izročajo peticiskemu odsekmu v razpravo.

Na točno čita poslanec vitez dr. Tonkli interpelacijo zastran poročniških imenikov, katero smo objavili na drugem mestu.

Vladni zastopnik pravi, da predloži to interpelacijo visoki vladi.

Po prestopu na dnevni red poroča deželni odbornik dr. Verzegnassi o prošnji, katero je bila podala Gradeška občina uže v pretekli sesiji zastran zgradbe ceste, katera bi od Morsana držala do Gradeža. Občina prosi, naj se jej dovoli, da bi smela pobirati v letih 1894-1895 doklado po 350% k izravnim d. v. v denarju in v delu; dalje, da se jej dovoli 100.000 gld. podpore iz deželnega zaloga, v dveh letih po 50.000 gld., ali vsaj toliko posojila z obrestmi po 4% in da bi se prošnja podpirala tudi pri vis. vladi v dosegenu enake državne podpore.

Po predlogu deželne odbore preide zbor o tej peticiji na dnevni red.

Poročevalci dr. Verzegnassi. Uvrstita se med skladovne ceste dva cestna kosa, po katerih se dohaja do železničnih postaj Črvinjan-Perteole in Fiumičel-Villa-Vicentina na furlanski lokalni železnični.

Vzame se na znanje poročilo deželnega odbora o volilnem pravu tehnikov. V njem je razloženo, da je med inženjerji, arhitekti in zemljemere prevelik razloček glede njihovih studij in izpitov, nego bi se moglo soditi, v katero vrsto volilcev bi se imeli postaviti eni ali drugi: Sicer pa so pri nas zelo redki slučaji, v katerih bi tehniki uže po davku, ki ga plačujejo, ne bili upravičeni volilci. Dalje pravi poročilo, da se zdaj vlada sama bavi z reformo volilnega prava in da nikakor ne kaže predlagati načrta postave na tako tesnej podlagi in to tem manj, ker ni znano, da bi bil kateri drugi deželni zbor kaj učinil o tej zadevi.

Potrdirje se proračuni za leto 1894. zalogov: Coronini-jeve ustanove za onemogle delavce, deželne gluhenomnice, Werdenberški stipendiji.

Poročevalci Dottori. Podelje se podpore po 60 gld. farmacevtom na graški univerzi Torelli, Castelliz in Pellegrini, podpori po 100 gld. slikarskima dijakoma Cossar in Canciani, podpore po 30 gld. učencema obrtniške šole v Marjanu Antonu Princiu in Ivanu Klanciu; — 40 gld. udovi Jos. Radizza in slednjicu se naroči deželni odbor, da dovoli

dosluženemu vojaku Karlu Kolencu pri-
merno podpora iz zaloga za ranjene in bolne
vojake.

Prihodnja seja bo v torek 23. t. m.

Dopisi

Iz Ljubljane, 10. januvara. [Izv. Dop.]

Dne 5. t. m. je smrt pokosila v Hrašah na Notranjskem vrlega narodnjaka, plemeniti značaj — g. Jurija Kraigherja. Pokojnik je bil rojen leta 1860. v Postojini, kjer je obiskoval ljudsko šolo. Realko je obiskoval v Ljubljani in potem je pa šel na višjo poljedelsko in gozdarsko šolo na Dunaj. Po dovršenih naukih napravil je izpit iz gospodarstva in pa za zagrajevanje gorskih hudo-urnikov. Hotel je vstopiti v državno službo, ali so se mu iz političkih ozirov stavile neke težave. Dve leti je bil potem za občinskega tehnika v Postojini, kateri posel je jako vestno opravil, takó da je bil obče priljubljen.

Leta 1890. se je pričenil v Hrašah, kjer je začel trgovino i. je upravljal veliko posestvo. Tukaj je bil izvoljen tudi za načelnika občini, v katerem poslu so mu jako prav prisle njegove velike gozdarske znanosti. Uredil je občinski kataster, da je bil njemu v prid in tistim, ki so pri njem sveta iskali; osnoval je kmetijsko podružnico, na svojem posestvu je napravil drevesnico, v porabo članom kmetijske podružnice. Iz povedenega je razvidno, da je bil pokojnik kako delaven mož in unet za blagor naroda, za katerega bi pri svojih velikih sposobnostih bil gotovo že veliko storil, da mu je bila daljna doba dana.

Dne 31. oktobra je bil voljen po hud borbi namesto umrelga poslanca g. Hinku Kavčiča v deželnem zboru kranjski. Notranji bili si gotovo ne bili mogli izbrati za ta posel sposobnejšega moža, posebno ker v kranjskem deželnem zboru nikakor ni v obilici mož, ki bi bili izurjeni v kmetijskih in gozdarskih znanostih in bi ob jednem imeli tudi praktičnih skusenj. Proti njemu so paravno tako kakor proti gosp. Pircu na Gorenjskem s posebno vnetostjo delovali tudi nekateri gospodje, kateri bi baš sedaj rači sjet prepričali, da je deželni zbor pred vsem za rešenje gospodarskih uprašanj. Od omenjenih dveh gospodov pač ni moglo biti nobene dvojbe, da se bosta zanimala za gospodarska uprašanja. Seveda, nekateri gospodje so pač le tedaj za narodno-gospodarska uprašanja, kadar v političkih zanje ni nobene zetve.

V kratkem bodo torej na Notranjskem nove volitve. Nadejamo se, da tudi sedaj zmaga notranjska zavednost, da si izberemo povsem nezavisnega in pravega iskrenega narodnjaka, vrednega naslednika gospodom Zarniku, Hinku Kavčiču in Kraigherju, ki so zaporedoma zastopali ta okraj, katere je vse dicila narodna odločnost, naj je že to komu ugajalo ali ne.

Nas deželni zbor sedaj tudi zboruje. Dosedaj je bio pa največ dela v odsekih. Dne 9. t. m. je gospod poslanec Povše stavljal predlog, da se deželnemu zboru naroči, da izposluje pri deželnem odboru boljje izvrševanje gozdnega zakona, da bodo paše opravičenim živinorejem na Gorenjskem omogočene te pravice zares izvrševati. Ta predlog je povsem umesten in ga le z veseljem moramo pozdravljati, ker odnosaji na Gorenjskem so že res strašni. To je že nečuvno, kako delata baron Born i pa kranjska stavbena družba s kmeti. Ob priiliki budem kaj več poročal o tem.

Vsekako bode to jako zanimiv predmet v deželnem zboru. Naši nemški liberalci bodo sedaj imeli najlepšo priliko pokazati, kako se zanimajo za narodno-gospodarski napredok našega kmetijskega prebivalstva. Zastopniki našega veleposestva so namreč nekateri v kaj tesni zvezi z industrijsko družbo kranjsko. Morda razpava na tej stvari komu odpre oči, da spozna kakó prazne iluzije gojé tisti ki misijo, da je mogoče kakó skupno delovanje z nemškimi liberalci in veleposestniki v prid prebivalstvu, sploh Nemški liberalci in veleposestniki, naj bodo poslednji tudi konservativni, kar pa pri nas niso, so le zastopniki velikega kapitalizma, pa nič drugega.

Ko že o tem govorim, naj omenim nekega posvetovanja, prikaterem je knez Schwarzenberg ugovarjal temu, da se je v nov načrt kazenskega zakona lovska tatvina označila le kot pregrešek nedopusčenega lova. Knez je rekel, da tatvina je tatvina, naj bode

lovska ali kaka druga. Dovolj je pač znano, kakó baš divjadična kmetu največjo škodo dela in konservativni knez vendar zahteva, da se kaznuje kot tat tisi, ki morda kakega zajca ubije bodisi tudi na svojem posestvu, in se mu takó za zmiraj vtišne sramotilni madež. Mož s takimi nazori pač lahko hodi z levitarji, ali za pravega zastopnika naroda pač ne more biti mesta mej zastopniki velikega kapitalizma.

Iz Šempasa, 16. januarija. — Poučni shodi v našem bralnem društvu stalno napredujejo. Zanimanje med ljudstvom narašča, posebno Ozeljanci so vredni priznanja radi obilne udeležbe.

Pri zadnjih dveh shodih dne 7. in 14. januarja sta govorila t. g. župnik Bl. Grča in g. A. Belč, učitelj v Oseku. Prvi je govoril o živinskem soli in o kmečkih domovih. Govori so bili tem zanimivejši, ker je govornik dajal priliko poslušalcem, razgovarjati se o predmeti.

G. učitelj Belč pa je u prvem govoru dovršil zgodovino o trioreji, v dragem pa je obravnaval bolezni vinske trte. Opisal je časovno in krajno razširjevanje posamežnih bolezni, in potem kakovost in konečno je navedel pominke proti vsakej bolezni, in način vporabe protipomočkov. Posebno nam je vgujalo to, da je gospod učitelj glede razširjevanja in zdravljenja bolezni vselej navajal lastne skušnje. Tak pouk je ne le zanimiv, ampak tudi zdatnejši, nego samo teoretično pripovedovanje iz knjig. Za prihodnji shod nam je napovedal, da hoče dovršiti pouk o boleznih in posebno govoriti o trtni usi. Radi važnosti predmeta se nadejamo posebno obilne udeležbe.

Iz Oseka. — Tukajsoji občinari snujejo „Bratno društvo“. Pravila se v kratkem odposljejo visokej e. kr. vladu v potrdilo. — Danes je tukaj Apolonija Usaj spremljala svojo 20-letno, na umu bolno heer, ko so jo imeli odpeljati v bohnišnico. Vračanje se, padla je uboga žena na ledeni poti ter si zlomila nogo. Heer so pripeljali spet domov, ker ni bilo prostora v oddelku za blazne. Popoldne so odpeljali uader v bohnišnico. Uboga družina! — V Šempasu je v nedelju 14. t. m. padla neka stara ženica v ogenj ter zgorela.

— Snega imamo se vedno na razpolago. Kar se ga črez dan stopi, pa po noči zmrzre ter takó napravlja ledene poti in ceste.

— Drugi dopisnik poroča, da novo bralno društvo se bo imenovalo „Slovan“. Pristopilo je že 35 udov, kar je za Osek prav veliko.

— Tudi v Št. Petru pri Gorici snujejo bralno in pevsko društvo.

Statistika v Gorici l. 1893. Rodilo se je 540 ljudij, umrlo 590, poročilo 144 parov. V stolni cerkvi: rojenih 194 (moških 105, žensk 89), mrtvih 293 (moških 89, žensk 204), poročenih 55. V župniji sv. Ignacija: rojenih 146 (moških 74, žensk 72), mrtvih 139 (moških 74, žensk 65), poročenih 43. V župniji sv. Vida: rojenih 129 (moških 69, žensk 60), mrtvih 95 (moških 54, žensk 41), poročenih 33. V kuraciji sv. Roka: rojenih 71 (moških 35, žensk 36), mrtvih 63 (moških 36, žensk 27), poročenih 13. Lani je tedaj 50 oseb več umrlo, nego se jih je rodilo.

„Maškarada“, katero priredi „Goriški Sokol“ na pustni torek pri „Zvezdi“, obeta biti sijajna, ker odbor, pomnožen z veseličnim odsekom začel je uže delati in misliti na to, kako bi slavno občinstvo burkeži bolje zabavali. Drugih novih redij za Gorico, katere bodo pri maskeradi, pa danes še ne smemo povedati;

mogoče prihodnjic. Priporoča se tudi gospicam in gospodom, ako bi uže sedaj, ko smo pred vrat, začeli misliti na maskerado, ter si preskrbeli potrebnih mask, ali da bi si dogovorno omislili za kake skupine — katere bi bile „Goriškemu Sokolu“ v čast — odboru v ponos. — Pri maskeradi bo globa za vsakogar, ki ne bo maskiran. — Gospodje bodo morali priti v černih ali pa Sokolskih oblekah. — Vabila se razposiljajo teden pred maskerado. — Toliko za danes.

Priloga. — Današnji stevilki je priložen cenik tvrdke Kristjana Matlknechta, na kateri opozarjam svoje p. n. gg. čitatelje.

„Goriška ljudska posojilnica“ — je naredila v preteklem letu zopet korak naprej.

To kaže med drugim njen denarni promet. Leta 1891. je imela 90.899 gl. prometa, leto pozneje 121.663 gl., leta 1893. pa 163.431 gl. Kakor denarni promet, rastla so tudi posojila, hranilne vloge in nazadnje tudi čisti dobiček. Posojilnica ima med ljudmi 126.709 gl. razposojenih, dolžna pa je upnikom hranilnih vlog 94.519 gl. V denarnici je bilo konec leta 1893. za 5.047 gl. gotovine. V preteklem letu je dobila posojilnica nad 50.000 gl. novih hranilnih vlog, kar kaže, da dobiva zaupanje med ljudmi.

Posojilnica se nahaja v hiši št. 1. tik cerkev sv. Ivana. Njeni uradni dnevi so vsako nedeljo, ponedeljek in četrtek od 11. ure naprej. Od hranilnih vlog plačuje posojilnica po 4% obresti, kar je razmeroma veliko. Večina denarnih zavodov plačuje le po 4%.

Plesne veje, katere priredi veselični odsek „Goriške Sokola“, pričenjo v nedeljo 21. t. m. ob 4. popoldne v društvenih prostorih pri „zlati zvezdi“. — Poučevala se bodo tudi četverka, —

— Udje imajo vstop prost, — Neudje plačajo 20 kr ustoppnine, pa se morajo oglašiti za ustoppnico pri kakemu odborniku „Gor. Sokola“, ker brez ustoppnice nima nikdo ustopa, na kar se bode strogo pazili. Z ustoppnico se ima vsak izkazati potem pri vratih.

Ustoppnice se dobivajo tudi pri poslovodju „Goriške tiskarne“ A. Gabrščeka, v Gospodski ulici št. 9.

Drugi novice glej v 2. št. „Primorce“.

Železniški urnik Trst - Videm.

	Odh.	Nagr. Pošt. Pošt. Nagr. Međ.	Nagr. Pošt. Pošt. Pošt. Pošt. Pošt.
Trst	Odh.	8:25 9:- 4:35 8:- 8:05	8:25 9:- 4:35 8:- 8:05
Grinjan		8:42 9:- 4:55 8:- 8:32	8:42 9:- 4:55 8:- 8:32
Nabrežina		9:10 10:- 5:30 8:- 9:45	9:10 10:- 5:30 8:- 9:45
Bivio-Devín		— — 5:36 —	— — 5:36 —
Trič		9:32 10:30 5:57 8:58 10:30	9:32 10:30 5:57 8:58 10:30
Bonki		9:39 10:39 6:05 9:05 10:42	9:39 10:39 6:05 9:05 10:42
Zagrad		9:47 10:51 6:14 9:14 11:-	9:47 10:51 6:14 9:14 11:-
Zdravljana-Gradisča		— 10:57 6:20 9:19 11:09	— 10:57 6:20 9:19 11:09
Rubije Sovodnje	Doh.	— 11:07 6:28 9:27 11:23	— 11:07 6:28 9:27 11:23
Gorica	Doh. Odh.	10:03 11:18 6:37 9:35 11:41	10:03 11:18 6:37 9:35 11:41
Kormin	Doh.	10:07 11:28 6:47 9:40 11:51	10:07 11:28 6:47 9:40 11:51
Videm	Doh.	10:57 12:45 7:45 9:55 12:20	10:57 12:45 7:45 9:55 12:20
		Mož. Nagr. Pošt. Pošt. Nagr. Međ.	Mož. Nagr. Pošt. Pošt. Nagr. Međ.
		predp. predp. predp. pop. pop. pop.	predp. predp. predp. pop. pop. pop.

Ganz seld. bedruckte Foulards 75 kr. bis fl. 3.65 p. — Met (ca 450 versch. Disposit.) — sowie schwarze, weisse und farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11.65 per Meter — glatt, gestreift, kartiert, gemustert, Damast etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben Dessins etc.), porto- und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz.

Selten-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof), Zürich. (2)

Domäne sredstvo.

Št. 836.

Razpis učiteljskih služb.

V tolminskem šolskem okraji namestiti se imajo sledeče službe:

- Mesto učitelja ali podučitelja na širirazrednici v Bovci;
- Mesto podučitelja ali učiteljice eventualno podučiteljice na trorazrednici v Čerknem;
- Mesto potovalnega učitelja za Reka-Poljice;
- Mesto učitelja ali podučitelja na podružnici na Lubinji;
- Mesto učitelja ali podučitelja na podružnici na Žagi;
- Mesto učitelja-voditelja na enorazrednici v Podbrdi.

Potovalni učitelj ali podučitelj ima 100 gld. na potnini in vsak podučitelj 50 gld. osebna doklade.

Dohodki so določeni v deželnih postavah 10. marca 1870 in 4. marca 1879.

Prošnje s postavnimi spričevali, prosilci iz drugih okrajev tudi z zdravniškim spričevalom je vložiti potom e. kr. okrajno šolsko oblasti v 6 tednih od dneva razglasu v „Osservatore Triestino“.

C. k. okrajni šolski svet v Tolminu dne 7. januarja 1894.
Predsednik.

2700 gold.

oddá skupno, ali tudi v manjih svotah proti varnej uknjižbi na zemljišče za 60% obrestij cerkveno oskrbništvo v Šempasu dne 1. marca 1894.

Pomudbe naj se podajo ustimenno ali pismeno župniku Šempaskemu.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, probavljanje in slast pospešuje in napenjanja odstranjuječe ter milo raztoplajoče

domače sredstvo.

Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka. Zaloge skoro v vseh lepkarnah Avstro-Ogerske.

Tam se tudi dobi:

Praško domače zdravilo

To sredstvo pospešuje prav izborno, kakor svedočijo mnoge skusnje, ubenje, zrnenje in ločenje ran ter poleg tegobolečine, čistila

Ukratlico po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonita varstvena znamka.

Glavna zaloge

B. FRAGNER PRAGA

st. 208, 204, Malá strana, lekárna „pri črnem orlu“

Poštna razpoložljavec vsak dan

Teodor Slabanja

srebrar V GORICI (Görz ulica
Morelli 17)

se preporoča preč. duhovščini za napravo cerkevni posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenih: kot: monštane, kelihoff, itd. itd. po najnižjih cenih v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih vognu po presebcem in pozitivom.

Iba si zamorajo tudi menj premožne cerkev o-misli razne crkvene stvari, se bodo po želji prečast. p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoj stavlji Ilnstrovani cenik franko.

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priporoča vseh vrst pisalnih in šolskih potrebščin po najnižjih cenah.

Spričevalo.

Podpisani s tem potrjujemo, da nam je gospod France Broili, zvonar, zvonove naše farne cerkev sv. Petra, natančno po ejstri pogodbi preli. Tako, da je nas presenetil z delom, da smo več in boljše vdobili, kakor smo pričakovali; delo je takšno, da mojstra samo hvali.

Zvonovi imajo ciste, prijetne, milodonečne glasove in veliki zvon z mogočnim nizkim brečanjem.

Priporočamo mojstra vsakemu županstvu in farnim predstojništvom

Zvonovi imajo naslednje glasove po glasbenih črkah B, C, D, E; s težo 4.500 kilogr.

V Št. Petru, 28. decembra 1893.

v imenu vsega prebivalstva

Jožef Mervic, denarničar, podžupan;
Valentin Černic, podžupan;
Ludvik Lacina, župnijski-cooperator.

Ustanovil I. 1767. Johann Jakob Samassa.

Ces. in kralj.

Dvorni zvonar

ALBERT SAMASSA
v Ljubljani

Harmon. in melodični glasovi

z izbornim pripravo za zvonjenje. Zvonove do 40 centov more zvoniti en stum mož. Čista kovina s srebrnobelo bliscobo Močan čist glas.

Garancija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega brona; svečniki, lustri, svetilke, altarni križi, kanonske tablice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe ograje pri studencih, ventili itd.

Občine in požarne brambe dobe naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno! Štiri častne medalje.
21 svinjin.

Spominjajte se ob raznih prilikah "Slo-grih" šolskih zavodov.

"Goriška tiskarna" A. Gabršček priporoča moderne vizitke po nizki ceni.

Cena originalni steklenici naravne vrste rmene 70 kr.

„ bele 1 — gld.

Ribje olje z železom.

To olje se priporoča posebno nervoznim in sibkim otrokom.

Cena steklenici 70 kr.

Opomin. — Olje, katero dobivam naravnost z Norveškega, predno ga naliham v steklenice, vselej kemski preščem, da morem svojim odjemnikom garantovati pristnost in zdravilnost.

Elizir iz Kine in železa — Cristofolettijev najbolje sodelujoče sredstvo z ribjim oljem, je najbolje proti pomankanju krvi

Cena steklenici 60 kr.

Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček.

Anton Potatzky
v Raštelju štv. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega
in nürnbergskega blaga
na drobne in na debelo.

Jedino
in najcenejše kupovališče.

Posebna zaloga

za kupovalce in razprodajalce na deželi,
za krošnjarje in cunjarje.

Majevačja zaloga

čevljarskih, krojaških, pisarskih, popo-
tovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvava.

Vozički in stoli na kolescih za otroke.

Širune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavno in trave.

Prosim dobro paziti na naslov:

Na srédi Raštelja štv. 7.

Proti hripi

imenujejo vsi profesorji zdravilstva kot obva-
varjujoče sredstvo

konjak.

Iz vina v svojih vinogradih distilovani
konjak pošilja v steklenicah po 3½ litra po
poštnem povzetju za 12 gld.

Jos. Kravagna,

vinogradnik in kuhar žganja

v Ptuju [Pettau]

Štajersko.

**Svojo veliko zalogo
olja iz oliv**

priporoča

Enrico qm. Carlo Gortan,
via Caserma 4. Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Najcenejši slovenski dnevnik

"Edinost"

glasilo slovenskega političnega društva za Pri-
morsko, izhaja v Trstu in stane za celo leto
9 gld., za pol leta 5 gld., za četrlet leta 2
gld. 50 kr. in 90 kr. na mesec.

**Naravne mineralne vode iz raznih
studencov.**

**Kemični, farmacevtični in drogerijski
izdelki najbolj čistane domače in
tuje zdravilске posebnosti.**

**Ribje olje, naravno in izvrstno, pri-
jetnega okusa in kemično čisto.**

**Ribje olje z železom ali železnim
jodom.**

**Najčistotnejše žvepljenekislo apno e. kr.
kmetijske žele v Gorici za vinarske
rabe.**

**Zdravila za živino, konjski cvet,
konjski prašek, goveji prašek.**

Homeopatična zdravila.

prodaja novoustanovljena lekarna

Braunitzer v Rabatišču št. 16.

v najemtu

Alojzija Gliubich-a.

Vozni listi in tovorni listi v

Amerik o.

Kraljevski belgijski postni parobrob
"Red Stearn Linie" iz Antverpena
direktno v

New Jork & Philadelfijo

koncesijonovana črta, od e. kr. avstrijske vlade.
Na upraševanja odgovarja točno: koncesijovan
zastop

"Red Star Linie"

na DUNAJU, IV Weyringergasse 17
ali pri

JOSIP-U STRASSERJ-U

Statbureau & commercieller Correspondent
der k. k. Staatsbahnen in Innsbruck

Škafitljive in skafitljive

**Lekarna „k
zlatnemu držav-
nemu jabolku“**

J. PSERHOFER'ja Dunaj. I.,
Singerstrasse 15.

Kri čistilne kroglice, vrije univerzalne kroglice

imenovane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v resnici tako mnogo boleznjiv, v kajih so te kroglice zares zvrstno učinkovale.

Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj malo zaloge tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočevali te kroglice kot domače sredstvo, vzhlasti proti vsem boleznjim, ki nastanejo vsled slabe prebave in vsled obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 škatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitki s 6

škatljicami 1 gld. 5 kr., če se pošlje nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se poprej vposlje denarni znesek, potem stane poštne proste posiljavatev: 1 zvitki kroglice 1. gld. 25 kr., 2 zvitki 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 2 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko je den zvitki se ne more pošiljati.)

Prosi se, Izrecno „J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice“

zahtevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake škatljice na navodilu o
uporabi stoječi podpis **J. Pserhofer** in sicer z **rudečimi** črkami.

Balzam zoper ozeblino

J. Pserhofer-ja, 1lon-
ček 40 kr. s poštne prosto pošiljavijo 65 kr.

Sok od ozkega trpotea

**Spitzwege-
richsaft**, 1 stelek 50 kr.

Američansko mazilo

zoper protin, 1 lonček 1 gld. 20 kr.

Prašek zoper pótne noge

**cena skaf-
tijci 50** kr., s poštne prosto pošiljavijo 75 kr.

Balzam zoper golšo, s pošt. prosto
pošiljavijo 65 kr.

Angelški balzam, 1 stelek 50 kr.

Razen tu imenovanih prepravov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglasene tu- in inozemske farmacevtičke specijalitete ter se poskrbe vse predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najcenejše. **Pošiljavatev** po pošti izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prav vpošlje denar, večje na-ročbe tudi proti povzetju zneska.

**Če se preje vpošlje denar (najbolje s poštno nakaznico), potem
je poština mnogo cenjša, nego pri pošiljatvah proti povzetju.**

Edina tovarna

, Caffè Vittoria

V - TRSTU.

Kava "Vittoria" je edina svoje vrste, kar se sama, kar je njena posebnost, da je ni treba dodajati kolenjalne kave!

Z mlekom je **slatna**. Ako je pa primešan dvajsetino prave kave, postane **izbrana**!

Kava "Vittoria" se visoko ceni, kar je izredno zdravilna, okusna, krepljiva in ekonomična. Iz enega kila se dobije **80 večjih** skledic kave.

S kavo "Vittoria" pripranimo gotovo **200 osnovnih** steklov v primeru s kolonialno kavo, katera, in sicer navadne vrste, počela in zuneta ne stane po gld. 180; dočim pa kava "Vittoria" stane le **60 kr.** dobitno razloček gld. 1.20, kar je enako **200 osnovnih**.

Kemična analiza gospoda **Augusta Vierthalerja**, profesorja na e. kr. akademiji za kemično in moruarstvo: gospoda **Ivana Perhausa**, profesorja kemične in zapisčenega izvedenca; kemične analitično-tehnološke poskušalnice **Ivana Hen-Huber-ja**, id. itd. kako tudi lastnika mnogih oddišnih zdravnikov (ki jo nazivajo kavo **bordosko**); ako še dostavimo, da to kavo rabijo že nekateri bolnišniki, dobrodelni zavodi, kolegi in semenišča, da je konsumi klasično poprašujejo po njej. V to sijajno potrjuje, da kava "Vittoria" tiča danes pravimo med vsemi do zdaj znanimi prinesili.

Golova je torej, da bo to kavo rabila vsak rodinka, kjer je manj zdravje in štednja.

Uzorci brezplačno. Za poskušnjo se razpoljujejo po pošti zavoji po 5 gld. proti povzetju 3 gld., ako se je obrnil na založnika **R. du Bois** v Trstu, Piazza Lipsia 2.

Založnik: Gorici gosp. Ernest Stecker,

Červinjanu gosp. Giuseppe Breos

r. Francia,

Glasovir

skoro nov se prodá po
ugodnih pogojih. Več
pove uredništvo.

Ribje olje

lekarne Cristofoletti.

To pristno olje je izbrano sredstvo proti
prsnim boleznjim in proti splošni obnemoglosti.